

קורס ACI מספר 5: כיצד עובדת קארמה?

על פי שיעוריו של גשה מייקל רואק'

עריכה תרגום והגשה על-ידי

לאמה דבורה-הלה

סתיו 2003

שיעור 4, חלק א'

פרק ארבע של האבהידהרמהקושה מלא ברשימות וסיווגים של כל מיני אספקטים של קארמה. אז אתם מקבלים הרבה רשימות בקורס הזה. לא את כולם, רק חלק. חלק שהוא מאוד רלוונטי לחיים שלנו. המטרה בקורס הזה הייתה להתרכז באספקטים שונים של קארמה כפי שהם ישימים ישירות בחיים שלנו כרגע בעולם ההשתוקקות. ה-reading יש חלקים ממנו שהם קשים. בין השאר כי אבהידהרמה זה קשה, הטקסט הוא קשה ואפילו הפירוש הוא קשה. ולמזלנו יש לנו מורה נפלא שהוציא משמה בצורה בהירה את מה שישים כרגע לחיים שלנו.

ותראו גם שבהמשך השיעור הזה אנחנו נעבור לג'ה צונקאפה, שהיה גאון גדול בתורה והוא עשה חלק גדול מהלעיסה בשבילנו: הוא ריכז את החומר מתוך הסוטרות ומתוך הכתבים הקדומים שהם מאוד קשים לקריאה כפי שאתם רואים, לעס אותו בשבילנו ונתן לנו אותו בצורה בהירה ונגישה בלאם רים צ'נמו. לא כל מה שג'ה צונקאפה כתב הוא קל ונגיש, אבל הלאם רים צ'נמו הוא יחסית קל לקריאה. גם היום נחזור לשם.

אז נתחיל בנושא שלנו היום ואלו הם תוצאות קארמיות.

אז הסיווג הראשון שמופיע זה

קלאסיפיקציה של הקארמות לפי מועד הבשלתן.

אם אתם זוכרים בפעם שעברה דיברנו על הבשלה של קארמה שקראנו לזה בטיבטית *nam min*. הסיווג הראשון הוא לפי מועד ההבשלה של הקארמה, וזה לקוח מתוך הפרק שלנו, והם מסווגים את הקארמות לשלושה סוגים:

1. קארמות שיבשילו עוד בחיים האלו

הסוג הראשון אלו הקארמות שכשיבשילו אנחנו נראה תוצאות בחיים האלה:

בדרך כלל זה המיעוט של הקארמות; מיעוטן נראה תוצאות בחיים האלו. על-מנת שנראה תוצאות בחיים האלו הן צריכות להיות בעלות עוצמה מאוד חזקה. הקארמה צריכה להתבצע עם עוצמה יוצאת מן הכלל.

ואי אפשר כאן להימנע מלהזכיר את העניין של טנטרה שאנחנו חוזרים אליו שוב ושוב. הרעיון בטנטרה זה לקחת את הדרך של המהינה ולעשות אותה עוצמתית מספיק, חזקה מספיק כדי שהיא תישא תוצאות בחיים האלו. אז כל הרעיון של טנטרה מבוסס על כך שאנחנו עושים את הקארמות הכי חזקות, בצורה הכי חזקה, כדי לתת סיכוי לחוות את התוצאות בחיים האלו, ואנחנו נחזור לזה קצת יותר מאוחר ונפרט גם מה עושה את זה חזק וכך הלאה.

2. קארמות שיבשילו מייד בחיים הבאים

הסוג השני אלה קארמות שאנחנו נחוה את התוצאות שלהם מייד בחיים הבאים אחרי אלו:

יש בתיאור הבודהיסטי מה שנקרא בארדו; שזה העולם שבין החיים האלו לחיים הבאים, שלב מעבר. אנחנו נולדים לשלב הזה, זאת אומרת אומרים שכשאדם מת הוא נולד לתוך הבארדו, זה מן לידה קטנה כזאת, ואחר-כך הוא מת בבארדו ונולד לגלגול החדש שלו. אז בתיאור הזה, כשאומרים בחיים הבאים, לא כוללים את הלידה הקטנה לתוך הבארדו.

3. קארמות שיבשילו אחרי החיים הבאים

והסוג השלישי אלה הם קארמות שיבשילו בחיים השניים או יותר מאוחר:

מציאות מאוד חבויה

ובקשר לזה אני רוצה לומר, אנחנו לא יכולים לראות בעצמנו או לדעת את זה בעצמנו. כי זה ידע שהוא נסתר מרובנו. זאת אומרת מרובנו שאנחנו עוד ברמה נמוכה של הגשמה או של הבנה דהרמית, אנחנו לא יכולים לראות אותם ולכן עלינו להסתמך על הבודהה.

זאת מציאות שהיא לא רק נסתרת, היא מאוד נסתרת. גם ברמות די גבוהות קשה לראות אותה צריך להיות מאוד מאוד גבוה. לרבים מאיתנו יש קושי להאמין פה למשהו שאנחנו לא יכולים לראות בעצמנו, וצריכים להסתמך על משהו אחר. וזה חוזר כל הזמן בבודהיזם, כיוון שההשקפה הבודהיסטית בנויה על ההמשך של קיום שתלוי בקארמה שלנו ואלו בדיוק הדברים שאנחנו לא יכולים לראות בעצמנו.

בירור ספיקות

אז הרעיון כאן, כדי שנפתח את עצמנו להסתמך על הבודהה אנחנו צריכים קודם לברר לעצמנו שהבודהה הוא אמנם סמכות שאנחנו מוכנים להיפתח ולהסתמך עליה. זה משהו שאנחנו כן יכולים להגשים על-ידי ההיגיון שלנו, על-ידי לוגיקה. פשוט תהליך של הגייה לוגית; שבו מדבר אחד אנחנו מסיקים דבר שני ואנחנו מסיקים דבר שלישי עד שמשתכנעים שאמנם הבודהה יודע מה שהוא אומר, אומר אמת, ולא מסוגל בכלל ואין לו גם שום עניין שלא לדבר אמת. לבסס את זה היטב. אנחנו עושים את זה כשלומדמים לוגיקה בודהיסטית!¹

אני רק אומר בקיצור - יש כמה מבחנים שאנחנו בוחנים בהם את מה שאומר הבודהה, או מה שאומר כל מורה. בא משהו ומספר לכם דברים או מעמיד אתכם בפני השקפת עולם או מספר לכם תורות, איך אתם בוחנים האם אתם תאמינו לאדם הזה או לא? ואלו דברים שאתם עוד לא ראיתם בעצמכם. משהו מלמד אתכם משהו שחדש לכם.

יש שלושה מבחנים שאדם בוחן את המורה, או את התורה:

1. והמבחן הראשון זה **משווים את מה שהתורה או המורה אומרים יחסית לניסיון החיים שלנו**, ובודקים האם יש משהו בניסיון החיים שלנו שעומד בסתירה למה שנאמר עכשיו.

כגון: אם בא משהו ואומר שהשמש כחולה אז אני מראש לא אאמין כי אני יודעת מניסיון אישי ישיר שהשמש לא כחולה כי אני ראיתי אותה והיא הייתה בצבע אחר. זה מספיק. אם יש סתירה בין הניסיון האישי שלי לבין מה ש[ה]אדם הזה אומר, אז התגובה שלנו באופן טבעי תהיה לבטל את זה כיוון שזה סותר את מה שאנחנו כבר יודעים בעצמנו. אז זה המבחן הראשון.

2. **המבחן השני אנחנו מסתכלים האם הדברים הנאמרים על-ידי המורה תואמים את מה שאני יכולה להשיג דרך ההיגיון שלי.**

אז למשל, דוגמא פשוטה, אם אני רואה עשן אני יכולה באופן הגיוני להסיק שאיפשהו שם ישנה אש שגורמת לעשן הזה. ועכשיו בא משהו שלישי ואומר שהעשן הזה בא מהמייד או מהיגיון שלי מבטל דבר כזה, כי זה לא מתאים לחשיבה הדדוקטיבית שלי שמבוססת על ניסיון החיים שלי. אז אני אמנם לא רואה

¹ קורס ACI '04 - הוכחת ח"י עתיד - שלב ראשון בלימודי Pramana, לוגיקה בודהיסטית.
<http://www.heart-dharma.org.il/files/C4.htm>

את האש ישירות, אבל אני יכולה להסיק באופן די וודאי שאם יש עשן אז יש גם אש, ואם מישהו טוען שאין אש אז תהיה לי נטייה חזקה לא להאמין. אז זה המבחן השני.

המבחן הראשון אם ככה הוא איך הדברים מתיישבים עם **ניסיון החיים שלי**

המבחן השני איך הדברים מתיישבים עם **ההיגיון שלי**

עד עכשיו כיסינו שני שטחים:

1. כיסינו דברים שאני יכולה בעצמי לראות ואז אני משווה את מה שהאיש אומר לדברים האלו.

2. יש דברים שאני לא יכולה בעצמי לראות אבל אני יכולה בעצמי בעזרת ההיגיון שלי להסיק, להגיע באופן עקיף לחוויה שלהם, ואני משווה לעומת מה שאני שומעת.

המבחן השלישי יש דברים שאני לא יכולה לראות בעצמי וגם בעזרת ההיגיון לא יכולה להגיע אליהם בעצמי כגון חוקיות של קארמה. אז איך אני אבחן עכשיו האם מה שהוא אומר זה נכון?

3. אז עכשיו **אני הולכת ואני בוחנת אותו לעומת עצמו:**

האם מה שהוא אומר כרגע סותר מה שהוא אמר בעבר, האם יש סתירה פנימית אצלו, האם הוא קונסיסטנטי במה שהוא מציג בפני. וזה מבחן שאני מיישמת על דברים שהם מאוד נסתרים, כגון: קארמה.

אז זה היה קטע קטן מהקורס בלוגיקה שבו אנחנו מפתחים את המבחנים האלה. והבודהיזם מאוד מעודד אותנו להשתמש במבחנים האלה, ליישם אותם ולהפעיל אותם ולשאול את השאלות. כי אם לא נשאל את השאלות ואם לא נשתכנע שהמקור שמלמד אותנו הוא מקור מהימן ואמין שאנחנו מוכנים להאמין לו, אנחנו לא ניפתח, ולא נעשה את הדרך ולא נזכה לראות תוצאות. ולכן חשוב שנשתכנע, וחשוב לשאול את השאלות.

אדם יכול שיהיה לו ספק במה שנאמר ויש כמה **סוגים של ספק:**

- יש ספק שהוא: "או, אני לא יודע מה הולך שמה" והנטייה היא לבטל את זה. "**מאתר שאני לא מבינה מה שקורה שם אז אני הולכת לבטל את זה**". אני לא יודעת ואני בכלל לא הולכת לברר מה יש שמה, כי אני מראש מבטלת. אז זה **ספק שנוטה לכיוון שלילי, ספק כזה לא משרת אותנו בדהרמה.**

- יש ספק שהוא **נוטה לכיוון חיובי** שאומר:

"אני לא יודעת מה קורה כאן, לא מבינה את זה עד הסוף, אבל אני אמשיך לברר, אני אמשיך ללמוד, אני אמשיך לשאול מתוך מטרה לברר את הספק."
זה בדיוק הספק שהבודהיזם מעודד ושהוא משרת אותנו ושיש לו מקום ותפקיד והוא חשוב.

עד כאן הקטע הזה.

אז זה בקשר לכל מה שנאמר בקשר לקארמה, צריך ליישם את המבחנים האלה מכיוון שאלו דברים שאנחנו לא יכולים לראות ישירות. קצת מזה יכולים לראות. אחרי שלומדים את החומר, או שאם אנחנו כבר מבוגרים בשנים זה עוזר, או שאנחנו מכירים מקרוב אנשים שהם מבוגרים בשנים, ואז מסתכלים.

השבוע ראיתי סרט על זמרי עם אמריקאים, הסרט הוא מן חצי דוקומנטרי כשהסיפור הוא מבוים אבל השחקנים הם הזמרי-עם משחקים את עצמם. והאנשים האלה היו פעם זמרי עם ידועים באמריקה והיום הם כבר בפנסיה, הם כבר שישים ומעלה, הייתי אומרת, אבל היה מאוד מעניין לראות את החותם של החיים שלהם, איך הוא מתבטא עכשיו, בגיל שישים.

אז למשל יש שמה זמרת עם שהייתה ידועה, אישה מאוד יפה, רואים שהייתה יפיפיה בעבר, ומראים תמונות שלה כשהייתה צעירה בסרט. ורואים שהיא גם עכשיו מאוד יפה. אבל כשמסתכלים קצת יותר רואים שהיא מאוד מאוהבת ביופי של עצמה. והיופי הזה לא משמש אותה לצאת החוצה, לקרב לבבות. וזה לא מוציא אותה מהקליפה שלה אלא להיפך, סוגר אותה.

והיפוי הזה הולך ונשמט, ורואים איך היא משקיעה המון מאמץ באיפור ובטיפוח להחזיק מה שיש, שאי אפשר להחזיק אותו כי זה נשמט, זה הולך וזה נעלם, זה הקארמה של הסמסרה. ואין את החוכמה שמוציאה מעבר לזה. אז זה היה מאוד מאלף לראות איך הריכוז הזה ביופי שלי ובעצמי ובאגו סוגר את האישה הזאת.

ורואים שם זמר עם אחר, שהוא מלא חום, ורואים שהוא שר לא כדי ליהנות מעצמו אלא כדי שהקהל ייהנה. ורואים לגמרי איך זה פתח אותו, איך טוב לו בפנים עם עצמו. בשבילי זה היה מאוד מעניין לראות איך הזרעים הקארמיים האלה שנוזעים כל החיים לאורך שנים, כשעוברות מספיק שנים רואים את התוצאות האלה גם בחיים האלה, אם יודעים איך להסתכל.

אז זה באופן כללי לעניין הזה.

האם יש שאלות עד כאן?

מהקהל: כן, אפרופו המשפט האחרון שלך, אני אמרתי פה לחבר'ה שכל פעם שאת נעלמת לנו לחודש את חוזרת יותר יפה.

המורה: אי, תודה רבה.

מהקהל: כולנו מרגישים את זה. כמו הסרט שהיה. אז את יכולה כבר לככב בסרט.

המורה: תודה רבה! תודה רבה!

מהקהל: יש עוד שאלה.

המורה: עוד שאלה, אוקי

מהקהל: גיורא מדבר

המורה: הי גיורא

מהקהל: בעצם אנחנו מדברים פה על איזה שינוי בפרדיגמה, לפחות אני מרגיש כך, כאשר הניסיון וההיגיון שלי שייכים לפרדיגמה אחת, זאת אומרת שני המבחנים הראשונים הם משאירים אותי שם מאחורה באיזה פרדיגמה ישנה של תפיסת עולם. והסיפור של הקארמה למשל, הוא בפרדיגמה אחרת, אני מוכרח לתת אמון כי אחרת אני לא אוכל להיפרד מהפרדיגמה הקודמת שלי.

המורה: זה נכון, זה בדיוק מה שאנחנו אומרים. אנחנו אומרים שאת הידע על קארמה אנחנו לא יכולים לראות בפרדיגמה הנוכחית שלנו, בתוך השקפת העולם המקובלת שלנו, בעולם הסמסרי, היא לא כוללת תיאורים מפורטים של קארמה, [ב] זה אנחנו צריכים להסתמך על הבודהה. וכל מה שאמרתי על המבחנים של ההיגיון, הם לא יעזרו לי לפענח את החוקים של הקארמה כי החוקים של הקארמה נחשבים בגדר אמת שהיא מאוד גנוזה. גם ההיגיון שלי לא יכול להוביל אותי לשם.

מה שאני כן משתמשת בהיגיון שלי זה לבחון את האומר. לבחון את המורה. האם המורה שמלמד אותי את הפרדיגמה הזאת האם אני יכולה להסתמך עליו. אז אני מיישמת את ההיגיון, לא ישירות על הקארמה כי זה לא יעזור לי שמה. אני מיישמת את זה על המורה. ואני מסתכלת האם דברים אחרים שהוא אמר אותם אני יכולה ליישב.

ואז אני משמה עושה אקסטרפולציה וממשיכה: אוקי, הוא תיאר את האמת של הסבל, האם זה מתאים לחיים שלי? האם כפי שאני מבינה וחווה את החיים שלי, האם הסבל בחיים שלי תואם את התיאורים של הבודהה. והבודהה פירט והרחיב ופלט לכל תחום בחיים שלנו ותיאר אותה ואת הסבל הכרוך בו. האם החוויה שלי של החיים שלי תואמת את התיאורים האלה, למשל, שם אני יכולה להתחבר שם יש לי התנסות אישית.

ואז אני בודקת את המורה ואני אומרת האם פה הוא קונסיסטינטי, האם הוא מתאר חוויה שאני כבר מכירה שאני יכולה לאמת בעזרת הניסיון שלי. ומשם אני משליכה הלאה ואני אומרת אם זה בסיס שאני יכולה להתחבר אל המורה הזה ואם הבסיס הזה רחב מספיק אז אם ככה אני אתן לו צ'אנס ואני אתן אמון בדברים שהוא אומר בנושאים שאני לא יכולה להשיג בעצמי כרגע.

האם זה עונה על השאלה?

מהקהל: כן

המורה: אוקי, אז נמשיך.

המונח 'קארמה' בספרות הבודהיסטית

ודרך אגב, המונח 'קארמה' בדרך כלל, כשמסתכלים בכתובים, מתייחס לצד השלילי של הקארמה. למרות שכל החוקיות שנפרט ונמשיך לפרט, היא לא רק על הצד השלילי, היא גם על הצד החיובי. פשוט השם קארמה בדרך כלל מתייחס למה שאנחנו קוראים קארמה שהיא לא נקייה, לא טהורה. כשהיא טהורה כבר בכתובים משתמשים במינוחים אחרים משתמשים ב merit או virtue, זה כבר לא נקרא קארמה.

באופן כללי, כשמדברים על קארמה בכתבים הבודהיסטים מתכוונים לסמסרה, מתכוונים לאיכות הזאת שמשנתנה כל הזמן, עולה ויורדת. לזה מתכוונים.

מהקהל: אפשר לשאול שאלה?

המורה: כן נטע.

מהקהל: אני חשבתי שקארמה זה פעולה, שזה משהו ניטראלי, זה לא חיובי וזה לא שלילי. כשהפירוש המילולי של קארמה זה אקשן.

המורה: זה נכון, זה הפירוש של המונח. אבל מקובל בכתבים הבודהיסטים כשהם משתמשים בשם קארמה, הם משתמשים בו לצד השלילי, לצד הסמסרי. 'שלילי' אנחנו מתכוונים לאוו דווקא מעשים שליליים אלא מעשים שהם לא טהורים שהם מתוך הסמסרה. בדרך כלל כשמדברים על קארמה בכתבים מתכוונים למה שבא מסמסרה.

וכאן אני רוצה לומר כשאנחנו מדברים על קארמה מעשים שאנחנו עושים במחשבה אמירה או במעשה אנחנו אומרים שכל דבר כזה זורע זרע; כדי שזרע ינבוט וייתן פרי נדרש, כדי שיהיה לנו עץ נדרש שיהיה זרע, שהוא הסיבה העירית, וצריך תנאים תומכים: צריך את הקרקע את השמש את הרטיבות וכך הלאה. אז באנלוגיה הזאת משתמשים בקארמה. צריך שיהיה את הסיבה העיקרית, שזה הזרע שבא כתוצאה ממה שעשינו. אחר-כך צריך שיהיו תנאים תומכים.

כתוצאה מכך אז יש דיון שלם: כל מיני סיווגים לפי מה חייב להבשיל, מה לא חייב להבשיל, מה חייב להבשיל בזמן שהוא מוגדר, ומה יבשיל בזמן שהוא לא מוגדר, וכל מיני קומבינציות של הדברים האלה. דיון שאנחנו לא ניכנס אליו, ונוציא מתוכו רק פירוט של ארבעה סוגים של קארמה, שחייבים להבשיל, שיתנו פרי.

ארבעה סוגים של קארמה שחייבים להבשיל

וחשוב לומר, שוב, לפני שניכנס לפירוט, שכשאנחנו אומרים שהם "יישאו פרי" האם פירושו שאחרים, שלא כלולים ברשימה שניתן עוד מעט, נעלמים? לא; הבודהה אומר שהזרעים הקארמיים לעולם לא נעלמים. אבל יכולות להיווצר נסיבות שבהם הם פשוט יהיו עקרים, לא יתנו פרי. וכרגע ניכנס לאלו שבוודאות יישאו פירות. ויש פה ארבעה סוגים כאלה.

א. מעשה המלווה ברגש או כוונה חזקים במיוחד

הסוג הראשון: מעשים שאנחנו מבצעים עם רגש מאוד חזק. או עם כוונה מאוד חזקה. או עם מוטיבציה מאוד חזקה.

ཤུག་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་པ་

Shuk drak po

כגון מעשים שמתבצעים מתוך שנאה עזה. הריגה שמבוצעת מתוך שנאה עזה, הרישום שהיא משאירה על הטיפי הקארמי שלנו הוא כל-כך חזק שזה מעשה שמוכרח לשאת פרי שיגרום לנו סבל רב מאוד בעתיד. זה בצד השלילי.

בצד החיובי, מעשה שנעשה מתוך אהבה גדולה ללאמה, מתוך מסירות גדולה ללאמה, למשל, גם הוא נותן פרי בחיים האלה. לכן חלק כל-כך חשוב באימון הוא חיזוק הקשר עם המורה וחיזוק האהבה למורה. זה מה שעושה את הדברים שאנחנו עושים הרבה יותר חזקים.

בקטגוריה הזאת אפשר להכניס גם מעשים שנעשים מתוך בורות חזקה. מעשים שאנחנו עושים מתוך השקפת עולם שאומרת: לא משנה, אני יכול לעשות מה שאני רוצה, שטויות, אין חוקי מוסר, אין קארמה, אין ריקות - בורות מאוד חזקה. מעשים כאלה גם כן יישאו את תוצאתם הקשה - חייבים להבשיל.

ב. נעשה ביחס לגורם נשגב

סוג שני:

ཡུན་ཅི་ཤི

Yunten gyi shi

Yunten פירושו מעלות רוחניות, *Yunten* זה מעלה רוחנית, או הישג רוחני, או תכונה רוחנית טובה, אבל הכוונה לתכונות טובות.

Gyi זה מילת יחס

ו-*shi* זה בסיס (יש הרבה *shi* בטיבטית, זה ה-*shi* הזה הוא בסיס).

אז: בסיס של מעלות רוחניות.

הכוונה לשלושת היהלומים, לבודהה, דהרמה, סנגהה. הם אובייקטים מבחינה זאת שכלפיהם אנחנו עושים את המעשה שבין בחשיבה, באמירה, או במעשה.

הבודהה דהרמה סנגהה נחשבים לאובייקטים שהם יוצאי דופן בסולם של הטוב, בסולם של החסד, וכתוצאה מכך קארמה שמתבצעת יחסית לאובייקטים האלה של הבודהה, דהרמה, סנגהה, חייבת להבשיל, תישא פרי.

מה עושה את שלושת היהלומים, הבודהה, והדהרמה, והסנגהה, אובייקטים כל-כך נעלים?

- הבודהה הוא הדוגמא למי שהגשים את החוכמה הגבוהה, הגשים את הדרך, הגיע להארה
- הדהרמה היא החוכמה, היא ההגשמה, היא הדרך
- להעביר לכאן: הסנגהה מתייחסים לאנשים שראו ריקות ישירות, אנשים שהם אריות, שנחשבים יצורים נעלים. אלו האנשים שמימשו את הדרך במידה רבה כל-כך שיכולים לעזור לנו ולהדריך אותנו בדרכנו אנו.

קארמה שמתבצעת יחסית לאובייקטים האלו היא חזקה, מכיוון שהאובייקטים האלו מקרבים אותנו להארה.

אם לוקחים את הסולם של כל מה שיש ורוצים לדרג אותו, אז ככל שזה כאילו חם, עוד יותר חם - כמה שיותר קרובים להארה יותר חם, על הסולם הזה. אז

כל דבר, כל תורה, כל לימוד, כל אדם, כל חפץ שמקרב אותנו להארה הוא חפץ יותר חשוב מבחינת העשייה הקארמית. עשייה שמתבצעת יחסית לאובייקט כזה, חפץ כזה, אדם כזה, היא חזקה יותר.

ולמה זה? מכיוון שככל שאנחנו מתקרבים להארה היכולת שלנו לעזור לזולת גדלה בהרבה. מה שאנחנו עושים כשהתקדמנו בדרך הרוחנית שלנו, יש לו הרבה יותר impact בעולם, אנחנו יכולים להשפיע על

הרבה יותר אנשים מתוך הטוב שבנו והחוכמה שלנו והאהבה שלנו שהתפתחה. אנחנו יכולים להגיע להרבה יותר אנשים ולהביא אותם יותר קרוב, להוציא אותם מסבל. ולכן כל דבר שתומך בזה או שאפילו מזכיר את זה - הוא אובייקט נעלה עבורנו לפעול כלפיו. ולכן הקארמות האלה הן חזקות יותר. אז זה היה ב'

ג. מעשה שעליו חוזרים שוב ושוב

סוג שלישי של קארמות שיבשיל:

ཀུན་ཚགས་སུ།

Gyun chak su

Gyun chak su ביחד פירושו: **שוב ושוב**; זה ביטוי.

הכוונה ל- **מעשה שאנחנו חוזרים עליו שוב ושוב**.

אם יש לנו התנהגות שאנחנו עושים אותה שוב ושוב, כל יום, או לעתים קרובות, אז מכיוון שההרגל הוא חזק, הרישום הוא מאוד חזק על הטייפ הקארמי, ולכן המעשה הזה יישא פרי.

לכן אנחנו כל-כך מדגישים את מה שאנחנו עושים בחיים האלו, כיוון שמה שאנחנו מתרגלים לעשות או לומר או לחשוב בחיים האלו - ככל שאנחנו רגילים לזה יותר כך יותר יש סיכוי שזה יישא פרי וישפיע על החיים הבאים שלנו. ואם זה גם נעשה במוטיבציה חזקה - זה ישפיע גם בחיים האלו. לכן הלימוד של הקארמה הוא כל-כך חשוב בעניין הזה:

- להרגיל את עצמנו לאותם דברים שישרתו אותנו ויוציאו אותנו מסבל,
- ולהיפך: לשרש את ההרגלים שגורמים לנו סבל.

אם אתם מתפלאים האם יש לכם אחד כזה, שאתם עושים אותו שוב ושוב - העובדה שאנחנו פה בעולם התשוקות מעידה שיש לכל אחד מאיתנו לפחות אחד כזה, אם לא הרבה. ואולי הרבה מאוד. ככה שיש לנו המון עבודה בתחום הזה.

יש לנו הרגלים שגורמים לנו להיוולד בעולם שיש בו סבל, להיוולד בעולם שבו כל מה שיש לנו נצטרך להיפרד ממנו, בעולם שבו אנחנו חייבים לחוות זקנה מחלה ומוות. וזה בגלל שיש לנו את ה- *gyun chak su*, יש לנו הרגלים שהם לא עובדים, שהם לא נכונים, ושאנחנו חוזרים עליהם שוב ושוב וגורמים לנו להיוולד לעולם הזה.

ד. הריגת הורים

הרביעי בקטגוריה הזאת, בסיווג הזה,

པ་མ་སོལ།

Pa Ma Sopa

Pa זה אבא

Ma זה אימא

Sopa- זה להרוג.

אז ד' זה **להרוג את ההורים**. פה אומרים שהריגה של ההורים היא מעשה כל-כך חמור שהוא מוכרח להבשיל. אי אפשר לברוח מהתוצאות שלו.

דרך אגב כשאנחנו אומרים "מוכרח להבשיל" אנחנו לא אומרים "מוכרח להבשיל בחיים האלו" דווקא - דיברנו קודם על ההבחנה. הריגה של הורים זה אחד מהדברים שמוכרח להבשיל בחיים שמייך הבאים; אחרי המוות הזה מוכרחים ללכת לגיהנום אם הורגים את ההורים.

הריגה מתוך רחמים

אפילו - וזה כתוב במפורש באבהיזהרמה קושה - אפילו אם המניע שלנו היה לעזור להם. וזה מתייחס לשאלה שעלתה בשבוע שעבר.

גם אם המניע שלנו היה לעזור להם כיוון שהם טובלים, המעשה הוא כל-כך חמור שאנחנו נהיה מוכרחים לסבול כתוצאה ממנו, שלא לדבר על זה שבכלל לא ברור שאנחנו מונעים מהם סבל.

זה לא ברור בכלל - זה רק מה שאנחנו יכולים לראות; אנחנו לא יודעים מה קורה בצד השני. אבל המעשה הזה יגרום לנו סבל רב.

וקל מאוד כאן ליפול בפח, אני כמעט נפלתי בפח הזה כשאימא שלי הייתה בקומה, מחוברת למכשירי הנשמה וכך הלאה. וראיתי אותה נלחמת במכשירים ובפירוש סבלה מכל הצנרת הזו. וחשבת, איך אני יכולה להקל עליה ולנתק אותה מזה. הלכתי לרופאים שם וביקשתי שינתקו אותה. למזלי הרופא פשוט סירב וכעסתי עליו בזמנו, אבל אני עכשיו אומרת איזה מזל. זאת קארמה קשה מאוד, וקל ליפול למקום הזה.

כשאנחנו רוצים "לעזור" למישהו בצורה כזאת, לזרוז את מותו - הרצון הזה מבוסס על בורות! הרצון הזה אומר: אני חושבת שאם הם ימותו אז הם נעלמים; זאת אומרת אני עושה זהות בין זה שהגוף מפסיק לתפקד ובין זה שהמיינד מפסיק לתפקד.

בעוד שאין לי שום מושג מה קורה למיינד! אני רק רואה שהגוף מפסיק לתפקד - זה כל מה שאני יכולה לראות! זה כל מה שאני יכולה למדוד במכשירים. ואין לי מושג לאן המיינד הולך! ואני מחליפה את זה ש"אני לא יודעת לאן הוא הולך" בזה ש"אם אני לא רואה אז הוא בטח מפסיק".

טעות חמורה. אין לי שום וודאות בזה, ולמעשה לפי הבודהיזם, מירב הסיכויים שהם יסבלו הרבה יותר במקום הבא שאליו הם הולכים. ולכן מתפקידי לא לזרוז אותם לשם.

ושוב השאלה עלתה "מה טוב ומה רע", ודיברנו על זה כבר. הטוב והרע שבמעשה נקבע על פי כמה אני אסבול כתוצאה ממנו.

שאלות עד כאן?

מהקהל: זאת חגית. רציתי לשאול למה דווקא זה קארמה כל כך רעה אם הורגים את ההורים, ולהרוג מישהו אחר בהמתת חסד, זה פחות נורא?

המורה: כן, תודה חגית. חגית שואלת למה דווקא הקארמה של הריגה של ההורים היא כל כך קשה, לעומת הריגה של מישהו אחר? והיא שאלה על המתת חסד.

הריגה של ההורים היא קשה נקודה. חסד או לא חסד.

האם הריגה של מישהו אחר היא לא מעשה קשה? כן, גם מעשה מאד קשה! הריגה של ההורים היא יותר קשה.

למה זה ככה? למה הקארמה של הריגת הורים היא יותר קשה מקארמות אחרות?

והתשובה היא שההורים נתנו לנו את הגוף הזה, את הגוף שיש לנו כרגע. אין לנו דרך להגיע להארה בלי הגוף הזה, בוודאי מי שנכנס לטנטרה, בפירוש הגוף הוא מכשיר חשוב להגיע להארה. הוא לא חשוב בפני עצמו, כי הוא יזדקן וימות. אבל בתור מכשיר להגיע להארה יש לו חשיבות עצומה, אנחנו לא יכולים בלעדיו.

והגוף הזה ניתן לנו על ידי ההורים, וכל מה שניתן לנו שמאפשר לנו להגיע להארה יש לו חשיבות חזקה מבחינה קארמית. ולכן ההורים הם אובייקט מאוד חזק מבחינה קארמית, לטוב ולרע! לפגוע בהם זאת קארמה מאד קשה, ולהיפך, לדאוג להם ולרווחתם ולאשרם זאת קארמה מאד טובה, מאוד חזקה לכיוון

החיובי. וזה לגמרי מתיישב למשל עם הדת היהודית, שיש דגש כזה על כבוד את אביך ואת אמך, לגמרי בהסכמה מלאה.

המורה: כן

מהקהל: האם זה יהיה נכון מצד אדם לוותר על ה merit שלו וכן לבצע רצח מתוך רחמים, והכול למען לחסוך את הסבל של האדם האחר, ולקבל על עצמו את הדין?

המורה: כן, אז ורדה שואלת: האם זה נכון לעשות החלטה: "או קי אני מבינה שלהרוג את ההורים זה קארמה קשה מאוד, אני מבינה שאני מאוד אסבול, בכל זאת אני רואה שהם עכשיו גורא סובלים ורחמי נכמרים ואני מוכנה לסבול ובלבד שהם לא יסבלו כרגע."

אז הכוונה לחסוך מהם סבל, ואפילו במחיר הסבל שלי, היא כוונה מאד אצילית, היא בפני עצמה יוצרת קארמה שהיא מאד חיובית.

הריגה שלהם - אין לי שום ראייה שהיא מונעת מהם סבל. אין לי שום ראייה לזה. כל מה שאני יכולה לראות זה שהיא מונעת את הסבל שאני יכולה לראות. אין לי שום מושג מה קורה אחרי שאני כבר לא יכולה לראות. ככה שהמניע הוא נפלא - המעשה נעוץ חזק בבורות, ולכן הוא לא נכון.

ואם אני רוצה למנוע מהם סבל, ולו במחיר הסבל שלי, הדרך לעשות את זה, זה על-ידי טונג-לן. אני בטונג-לן אומרת: "הלוואי שאני אוכל לקחת את כל הסבל שלהם, ואני במודע עושה תרגיל מחשבתי לקחת אותו על עצמי, ולוקחת אותו מהם."

בנוסף, בצד הפרקטי, אם יש תרופות לשיכוך כאב, וכך הלאה - לעשות כל מה שאפשר להקל על הכאב, כפי שאני רואה אותו, אבל בשום אופן לא לקחת חיים! לקחת חיים ברור לגמרי שיגרום לי סבל, ומאוד לא ברור, שימנע מהם סבל. הייתי אומרת: אלא אם כן יש לנו ראייה מאד עמוקה ואנחנו מאוד מתקדמים - אז זה משהו אחר. אם אנו בודהיסטויה שהוא מאד מתקדם ויכול לראות דברים שבני תמותה רגילים לא רואים. אם לא הגענו לרמה הזאת, לא להרוג.

מהקהל: מדברת מיכל. בהמשך לשאלה של ורדה, אם הם מבקשים להפסיק את הס[בל], האם זה משנה את התשובה שנתת?

המורה: לא, לא משנה. גם אם הם מבקשים. לעשות כל מה שאתם יכולים להקל עליהם, וזה הכול.

מהקהל: יש לי שאלה. אמרנו שארבעת הסוגים חייבים להבשיל. האם זה אומר שאי אפשר לטהר? ושאלה נוספת, בסוג הראשון, דיברנו על בורות, ואם זה חלק מההגדרה, זה לא מובן לי, הרי בורות מתאימה לכל ההגדרות, אם זאת רק הארה או הסבר, אז זה נכון; אנחנו למדנו, למשל, בשיעור שעבר שאם היינו מבינים קארמה, לא היינו מבצעים את יתר תשעת ה- non virtues. זה ברור שהכול נובע מבורות.

המורה: כן, אז ליאורה שואלת שתי שאלות:

1. האם העובדה שהקארמות האלה, שהזכרנו עכשיו, ארבעת הסוגים, העובדה שהם חייבים להבשיל, האם זה אומר שלא ניתן לטהר אותם?
2. והשאלה השנייה בקשר לבורות: הרי הכול מלווה בבורות, אז היא לא כל כך הבינה למה הדגשנו את זה שמה בחלק הראשון.

[תשובה:]

1. אז קודם כל בקשר לטיהור - אנחנו נדבר על טיהור. באופן כללי כל קארמה ניתן לטהר. יחד עם זה, אין סתירה כשאנחנו אומרים שאלו חייבות לשאת פרי.

יש אפילו דוגמאות בכתובים, של מישהו שהרג את אביו שהיה גם ארהט, והצליח בכל זאת להגיע להארה, והצליח לטהר את הקארמה הזאת. ואתם תראו פה גירסאות שונות בכתבים.

כתוב שגם אם מטהרים את המעשים האלה, מנטרלים את האנרגיה שמאחוריהם - נאמר אדם שהרג את אביו ואת אימו, או אחד מהם, ואח"כ מטהר את הקארמה - עדיין יצטרך לאחר מותו להיכנס רגע לגיהנום, אבל זה יהיה רק לרגע אחד וזהו. עדיין תהיה תוצאה, זה חייב להבשיל.

זה לא שלא ניתן לטהר אותם, אין משהו שלא ניתן לטהר. אבל בגלל החומרה שלהם הם יבשילו, ולו בצורה קלה; זה אם נעשה טיהור מאד רציני. דרוש מידה מאוד אינטנסיבית של טיהור. כדי שהטיהור יהיה אומנם מאד יעיל ומאד אינטנסיבי. האינטנסיביות שלו היא פונקציה של רמת ההגשמה שלנו בדהרמה:

- עד כמה אנחנו מבינים בודהה, דהרמה, סנגהה
- ועד כמה ביערנו בורות מזרם התודעה שלנו

וזה לא קל. ככל שהמעשה חמור יותר, יותר קשה לטהר אותו, ולכן צריך להיזהר זהירות יתר בדברים האלה.

אז זה השאלה ראשונה.

2. שאלה שנייה, בקשר לבורות –

אם את זוכרת חלק א' שהזכרנו פה אמרנו: "כוח עז". דברים שנעשים מתוך רגש חזק או מוטיבציה חזקה, או בורות חזקה. אז כמובן, כל מה שאנו עושים מלווה בבורות עד שלא ביערנו את הבורות. אבל הכוונה פה לביטוי חזק של בורות, לביטוי של כפירה בעיקר, של כפירה מודעת ומכוונת, הייתי אומרת גובלת במין רשע, שאנחנו אומרים: "שטויות, אני יכול להרוג את מי שאני רוצה, אני המלכה, או אני המלך, או לי יש כסף, אני יכול לעשות מה שאני רוצה". גישה כזאת, שהיא נעוצה בצורה חזקה מאוד בבורות. לזו הכוונה בא'. הביטוי הוא חזק.

המורה: כן.

(המורה חוזרת על השאלה): מריסה שאלה מה אם אני עושה מעשה טוב עם כוונה נורא טובה, כגון: אם שמגדלת את ילדיה באהבה רבה ומתוך כוונות מאוד טובות, ועושה כמיטב הבנתה ויכולתה והילדים לא גדלים טוב, או לא גדלים כפי שהיא מצפה, או שסוטים מדרך הישר - שהמעשה לא מצליח כפי שתכננתי אותו. וזה כמובן לא חל רק על גידול ילדים.

השאלה כללית יותר: אני עושה מעשה מתוך כוונה טובה, כמיטב יכולתי, כמיטב הבנתי, והתוצאה לא טובה, איך זה?

אז זה נכון באופן כללי. אם הילד עולה על דרך טובה או לא עולה על דרך טובה, זה לגמרי קארמה שלו. אני עושה מה שאני יכולה - ואין לי שום שליטה על התוצאה. אז אם אני עושה כמיטב הבנתי ויכולתי, ועם כוונה טובה, אז בעתיד, כשהדבר הזה יבשיל, לי תהיה תוצאה נעימה. האובייקט שכלפיו אני עושה את הקארמה – אין לי שום שליטה על מה קורה לו, זה הולך לפי הקארמה שלו או שלה, וזה תמיד נכון באופן אוניברסאלי.

כשפעם ראשונה זה התברר לי זו הייתה הקלה עצומה. כל החרדות שיש לנו של מה יהיה, ומה יקרה, ואיך זה יעבוד - אפשר לוותר על הכול מראש. מכיוון שממילא אין לנו שום שליטה על כל הדברים האלה. הדבר היחיד שאני יכולה לשלוט בו זה מה אני עושה. ואז זה נורא פשוט! אני עושה את הדבר הנכון, וזהו. ומה שקורה קורה, זה כבר לא תלוי בי.

(מנדלה)